

[p. 26]

II. Wiege - Mie.

Hei je 't neis [1](#)) uut 't derp al geheard?' vroeg de daglooner Peter Janssen aan zijne vrouw, die bezig was om voor h
vermoelden echtgenoot de avondpap op te doen. 'Hei je 't al geheard, Net, hoe miseroabel gauw de weduwwrouw
Hermsen hoar man is noagestapt?'

'Wat zei je,' riep de huismoeder verbaasd, terwijl ze den aarden schotel met pap op tafel zette. 'Is manke Heintje do
jong, jong, die twee hebben mekoar dan niet lang allinnig geloaten. Cloas is van de leinte gesturven, en Heintje - da'
zes moanden loater; jong, jong, da's veur Wiege-Mie 'n heel ding! woar mot ze noar toe? ze het niks, geen spier; nee
breijen kan ze, moar da's al, en ik geleuf niet, dat ze 't nog al te best duut. - Nou stil blagen!' vervolgde vrouw Jansse
spruiten toesprekende die hunkerend de roggemeelspap zagen dampen: 'moeder kan niet alles te geliek; he'k nou o
m'en lêven! ze zal zoo um de vieftig zin gewêst, en Wiege-Mie was met St. Jan achttien joaren in 't derp. - Loawe ers
Peter, de kienders drammen en sjenken da'k m'n eigen woorden niet heuren kan!'

[p. 27]

Janssen nam het pijpje uit den mond, drukte de pet voor de oogen, en vrouw Janssen gaf haar oudsten telg een duw
dreigenden wenk om de oogen digt te doen.

Men bad - Peter bad ernstig met een dankbaar hart, Willem, zijn buurman, had zeker zulk heerlijk avondeten niet vo
vrouw en kinders. Zijn gebed was reeds geëindigd, maar, toen hij over den rand van zijn pet de roode wangen van zi
vrouw en kinderen beschouwde, toen deed hij de oogen weder digt en zeide, zijn hart tot den Gever alles goeds ver
'Ik dank U goede en groote God! amen.' - Vrouw Janssen had ook wel gebeden, maar, zij was wel een weinig afgedw
manke Heintje was toch gesturven: ze dacht er over, wanneer de begroafenis zou wêzen en of er op 't arfhuus ook v
hoar goajing zou zin, tot dat ze eindelijk bedacht, dat de goede God haar ook wel eens had kunnen oproepen en, ho
zou Peter dan met de kienders zin blieven zitten, en er kwam een traan in haar oog, en ze was innig dankbaar dat zij
gespaard gebleven, en ze zeide zacht tot den Vader in den Hemel: 'Ik dank U goede en groote God! amen.'

De kinderen hadden hun: 'Heere zêgen,' enz. spoedig afgerammeld, en gluurden nu eens naar den dampenden scho
pap, en dan weder naar hunne ouders, om te zien, of ze nog niet hoast gedoan hadden.

Vader zette de pet weder op het hoofd; moeder gaf het teeken om te beginnen, en, eer vijftien minuten waren vers
de pap uit den schotel, naar de respectieve magen verhuisd.

Het gezin was verzadigd en de kinderen werden spoedig ter rust gelegd. Peter rakelde het vuur aan de haardstede m
Net bood haar jongste kind, dat in een kribje had liggen slapen, de moederlijke borst, en 't kleintje weerde zich dapp
mins,' zeide vrouw Janssen, terwijl zij de oogen op het knaapje hield geslagen, 'die jong is pas zeuven moanden oud
over drie dagen Alder Heiligen en tegen Maria Lichtmis is 't alwêer zoo wiet.'

[p. 28]

‘Kom da's zoo'n spul niet,’ sprak Peter op geruststellenden toon, ‘we motten toch 't half dozijntje vol hebben, hê Ne
‘Gij hebt goed proaten,’ antwoordde de vrouw, ‘gellie mannen denkt er moar zoo ligt over: ik sprêk bij onderveindin
nee, ge zegt wel dat 't niks is, moar, as 't zoo wiet is, dan zie je nog veul benaauwder en mankelieker as ik; en jong, g
wel, dat de spuuling op zoo'n wies hoe langer hoe dunder wordt; 't geet tot nou nog goed, want ge bint 'n sterke err
moar, a'j is niks te verdienen hadt, wat zouwen we dan beginnen, en Peter a'j is kwam te vallen, wat zou 'k dan toch
met zes bluujen van kienders? O!’ vervolgde vrouw Janssen, eensklaps weder aan manke Heintje denkende, ‘as 't on
most goan, och, wat zouwen de kienders dan anders wêzen as Wiege-Mie nou is? Goddank dat we nog gezond zin!’

De echtelieden zaten nog eenigen tijd koutende bijeen, maar - toen de dorpstorenklok tien slagen deed hooren, lag
in de warme bedstede, en sliepen onbezorgd den volgenden morgen te gemoet.

Ieder wist nu in het dorpje G... dat Heintje Harmsen was overleden, en ieder wist ook, dat de zoogenaamde ‘Wiege-
allerongelukkigst bleef zitten; iedereen beklagde het schoone meisje, dat nu niemand op de wereld had die zich ha
aantrekken.

Wie Wiege-Mie was, wist niemand, maar, hoe ze aan dien zonderlingen naam was gekomen dat wist de kastelein ui
Roskam van allen uit het dorp misschien het best te verhalen. De kastelein toch, was met Cloas Harmsen en zijne vro
vrienden geweest, en het heugde hem nog zoo goed als de dag van gisteren, dat Cloas - 't was met St. Jan achttien j
gewêst - 's mergens om zes uur bij hum op den dêl was komme loopen, toen ie net doende was gewêst um 't kalf te
Heugde hum nog, hoe Cloas toen gezeid had: ‘Wel Teunis, wel jong, nou mot 'k oe wat roars en wat neis vertellen;’
biester veralterierd Cloas er had uitgezien, en hoe

[p. 29]

ze toen noar de kleine keuken achter de gelagkoamer woaren gegoan en Cloas weêr was begonnen: ‘Heur is, Teunis
mins woar 'k op vertrouwen kan, luuster: van mergen’ - moar Cloas had noar de deur gekeken of 'r ook iemand miss
te luisteren, en, toen Teunis had gezeid, dat ie gerust sprêken kon, had Cloas weer 't woord opgevat en gezeid: ‘Van
dan, toen 'k om drie uur 't perd veur de stutkar had gezet om mest te voaren, en de kar vol had, en 't derp uut reê o
vrachtje noar de koekamp te brengen, toen zag 'k - jong, 't was 'n roar gezigt - midden in 't spoor bij de jagtpoal van
kleine, iesdere wieg met 'n gruun kleid 'r over heer. 'k Goeng er noar toe, 'k deê 't gruune kleid 'r af, en zie, doar lag
bluutje in, met 'n kupke net krek of 't van 'n engelje was. Ge kunt begriepen,’ had Cloas al verder gezeid, ‘ge kunt be
Teunis, da 'k 'n gek gezigt zette toen 'k dat kienje doar zag liggen; 't begon te schrauwen en 'k wist niet wa'k doen n
road was duur - 'k zette de wieg oan de wegkant; 'k brogt 't vrachtje mest, zoo gaauw as bles moar loopen kos, noar
koekamp, en, toen 'k weêrum kwiem stond de wieg nog op dezelfde ploats en 'k load' 'm - met 't kiend 'r in - op de s

‘Toen 'k thuis kwam,’ had Cloas al verder gezeid, ‘was de vrouw aan 't botter wassen, en, toen ze de wieg zag, en da
in lêi, begost ze 'n kêl op te zetten da'k meinde dat ze de begoaves [1\)](#) op 't lief kreeg. 'k Zei hoar, krek veur de vuus
't geval was, en toen, toen hebben we 't ding beproat, Teunis, en gemeind dawwe den burgemeister 'r oangifte van
doen; dat he'k gedoan, en de burgemeister met Joapik den assesser zin toen bij ons oan huus gewêst, en toen hebb
heele wieg niks as 't kiend en 'n pampier dat stark was digt gelakt, gevonden, en woar buuten op te lêzen en geschr
‘Dit kind wordt den vinder aanbevolen. God zal 't hem

[p. 30]

loonen. Haar voornaam is Marie. Deze wieg moet haar eigendom blijven en niet voor dat zij meerderjarig zal zijn, met een verzegelde brief door haar geopend worden.'

Dat had 'r op te lêzen gestoan, en, hij had dan zoo veul as de parmissie van den burgemeester gekregen um 't onneue op te vuujen, went - de vrouw had toch in de dartien joaren dat ze getrouwd woaren, geen kienders gehad en zou ze meer kriegen.'

Dat alles herinnerde Teunis de kastelein zich bijzonder goed, en hij wist ook nog wel, hoe hij 's nachts - toen Cloas H. morgen daarop het kind had gevonden - door den voerman eener kar was opgeklopt, die een glas brandewijn had g. en gezegd had: dat ie noar B. most. Teunis had naderhand begrepen, dat die voerman maar iets gepraat had om her dwaalspoor te brengen, daar de kar den volgenden dag door Z. was gereden. Niemand had den voerman later terug Marie was bij den braven Cloas en zijn vrouw als kind opgevoed, en algemeen was zij sedert haar aankomst in 't dor den naam van Wiege-Mie bekend.

't Was juist vier weken na den avond dat we Peter Janssen met zijn gezin aan de roggemeelspap hebben gezien; 't w vroeg in den morgen, en daar de zon in 't eind van November eerst om acht ure te voorschijn komt, zoude het nog s geweest zijn, zoo niet de volle maan haar licht had verspreid. Peter dan verliet de bedsteê en stiet het vensterluik op

'Hê, sneê!' [1](#) was het eerst wat hij zeide. 'Heere m'n tied, wat is 't van nacht in ens weinter geworden. Kom vrouw vervolgde hij, nog eens naar het warme plaatsje ziende, dat hij zoo even verliet, 'kom, Net, d'ruut, de sneê leit wel a voet dik, ge mot gaauw de boel veur de deur wat wegkeêren.'

De gehoorzame echtgenoot deed wat haar man begeerde,

[p. 31]

en toen de sneeuw was weggekeerd, hieng ze de kêtel met woater te vuur, en dêe ze 'n lood koffij in 'n kleiner kêtel koffij begost al gaauw te pruttelen, en toen Peter 't erste kummeke opslurpte, zei ie: dat 't 'm goed deê.

'Heur Peter,' begon vrouw Janssen, toen ze eindelijk tot rust kwam: 'heur Peter, 'k heb van nacht 'n roare dreum gel 'm oe êfkes vertellen. Ge mot dan weten da 'k dreumde: dat 'n man met 'n blinkend gewoad - net krek as den engel waarvan domenei letst geprêkt het - hier in de keuken kwiem; 'k weet niet of 'k hum 'n stoel gaf of niet, moar 'k heu duudelijk dat ie zei: 'Vrouw ie mot starven en Peter mot ook starven, en dus mo'j oe beschikking moar moaken.' 't W precies toen 'k 't heurde of 'k deur de grond heer zonk, en 'k zei: 'Moar menheer, wie zal dan onze arme kienders ve en, Peter! 'k vuulde dat 'k in den dreum begost te greinen; moar, toen zei de engel met 'n vrindlik gezigt: 'Groeije mi veur de kienders zurgen, moar geliek as gij wilt dat oe de menschen doen, doe ze ook desgelieks.' Toen, Peter, wier en 'k begost noa te denken, en dacht 'r oan, hoe de boel van manke Heintje van doag deur de arfgenoamen zal verk worden, en 'k docht oan de man met 't witte gewoad en oan Wiege-Mie, en zie, Peter...'

'En ge docht 'r toen oan, om die ongelukkige dern bij ons in huus te nemen,' viel Peter haar in de rede.

‘Joa,’ hernam de vrouw, ‘de dreum beteikent twee dingen, erst, de toezegging van 'n lang lêven, en dan nog, de oankomst van 'n kint, om 't erme schoap van 'n Mie as kiend te verzurgen.’

Peter was het met haar eens, en beiden geloofden vast, dat het zóó Gods wil was, en dat ze daarom met liefde moesten gehoorzamen, overtuigd, ‘dat het hun hier namaals zou vergolden worden.’

Vóór dat Peter ter deure nitging was er nog afgesproken, om, voor vrouw Janssens bespaarde penningen, de wieg o te koop, want, ‘t kribje was 'n oakelik ding en - tegen Lichtmis was 't weêr zoo wiet!’

[p. 32]

De sneeuw lag wel anderhalf voet hoog; 't was alsof er een wit kleed over het aardrijk was uitgespreid. De boomen, vorigen dag zoo dor en zoo naakt, waren in één nacht weder geheel bekleed geworden en zelfs de dunste takjes drookten in 'n dik laagje sneeuw. 't Was een vreemd, maar toch een schoon gezicht, doch men moest er niet te lang naar kijken, want de wind was begonnen de oogen zeer te doen.

Door de dorpstraat had men al spoedig een pad geloopt, maar voor de paarden die zware vrachten hadden was het pad smal. Peter zag zelfs toen hij naar 't arfhuus ging, dat de mulder twee perds veur de mêlkar had.

Zoo als vrouw Janssen dien morgen wél had gezegd, werd de boel van manke Heintje door den notaris van het dorp met de meeste meestbiedenden verkocht.

De gierige Jaap Jolles van K., met zijn zuster Grietje waren de eenige erfgenamen.

Alle meubelen en andere roerende goederen, die Heintje Harmsen hadden toebehoord, waren genommerd; de notaris had zijn klerk in de keuken om aantekening te houden; voor de deur was de sneeuw wat weggeveegd en boven het raam was de regterzijde der deur, was een linnen luifel bevestigd, waaronder een tafel benevens banken waren geplaatst. Op die banken zaten eenige joden en kooplustige of nieuwsgierige boeren en boerinnen; de afslager stond op de bank onder de luifel, het raam, en had allerhande aardigheden om de voddien die ter tafel werden gebracht, den koopers smakelijk te maken en te prijzen.

‘Hier hei'j niks meer te moaken!’ brulde de ruwe stem van Jaap Jolles: ‘wou ie die wieg ook nog houwen inhoalige d' d' van Heintje Meu al zoo lang veur niks gegêten en gedronken hebt!’ en ter zelfder tijd zag Peter Janssen, die met de l' den zak, naar't verkoopen had staan kijken, dat de algemeen beminde Wiege-Mie, door den gierigen erfgenaam bij de deur der woning werd uitgezet, waar ze nu achttien jaren lang de hartelijkste gastvrijheid had genoten. Daar stond nu Marie, verlaten, geheel alleen in de groote wereld, en, 't was zoo koud, en zij was zoo grof bejegend door

[p. 33]

den hardvochtigen erfgenaam van haar onvergetelijke tweede moeder - zij, de gevoelige, teedere ziel, en ze begon te weenen bij den dorpel dier woning waar ze als kind zoo dikwerf gespeeld had.

‘Da's wat nei's!’ riep de afslager, toen door het geopende raam, onder de luifel, een oude, ijzeren wieg naar buiten o werd geschoven. ‘t Is 'n kosteljeus ding,’ vervolgde hij, ‘'n Sintercloas presentje veur oe lief, Bram; 't is 'n wieg van 'n komaf. Wie biedt 'r 'n gulden veur?’

‘Vief stuuvers!’ riep men binnen.

‘En 'n kwartje,’ zei Peter Janssen.

‘Nog ens!’ riep een andere stem.

‘n Gulden!’ zeide Peter.

‘En 'n kwartje!’ zei de jood Bram.

‘Nog ens!’ klonk het binnen.

‘En ik! riep Peter.

Eén en drie kwart!’ zeide de afslager. ‘Niemand meer as één en drie kwart? - niemand? één moal, ander moal - tak! houten hamer op de tafel, en de ijzeren wieg was door Peter Janssen gekocht.

Wat Marie had gevoeld toen haar eenig eigendom door den hebzuchtigen Jolles was ter veiling gebragt; wat zij had toen hij haar, op eene aanmerking aangaande dit voornemen, had ter deure uitgezet; wat er toen in hare ziel was om laat zich moeilijk beschrijven; zeker is het, dat zij nog bitter stond te schreien toen de brave Peter haar vertrooste toesprak, en haar op gulle wijze zijn huis en en zijne bescherming aanbood.

't Liep tegen Lichtmis en 't huisgezin van Peter Janssen stond vermeerderd te worden. Wiege-Mie was de getrouwe moeder Janssen. Ze was schoon en goed, en ze was de lieveling van al de kinderen en van de echtelieden ook.

Peter kwam binnen: hij was noar stad gewêst en lei 'n pak op tafel.

[p. 34]

‘Dèr vrouw,’ zeide hij, ‘doar is 'n nei kleid veur de wieg; als Mie 't nou maar neeijen wil dan ku'j 't ding in 'n ummezie hebben.’

‘Best jong!’ zeide vrouw Janssen ‘doar hei'j nou goed aangedoan; - 't lepke is goed,’ vervolgde zij, het sits beziende. nou mo'j de wieg moar van de vliering hoalen en 't ouwe gruuu d'r af turnen en 't neije d'r um doen.’

Marie liep zoo spoedig als ze loopen kon om haar eerste woning van de vliering te halen, en weldra kwam ze er mee keuken strompelen en zette zich aan den arbeid.

‘Die vuuring zit 'r doanig onder geneeid!’ zeide het meisje, toen ze al een half uurtje met tornen was bezig geweest: pampier of wat anders tusschen gedoan is: zie 's Peter...’

‘Wat?’ zeide Peter, die bezig was om de riemschoenen tegen de klompen te verwisselen; ‘zit 'r 'n pampier tusschen loak 's kieken, - dern wat zei je? - Heer! - 'k gleuf 't verechtig; - gaauw, turn los dern, snie de boel niet kapot. - 'n Pam vrouw. - He'k z'n leven, 'n dun pampierke d'r in! Wat steet d'r op? Lês Mie! ik kan niet lêzen. - Nog 'n pampierke. No Herrejennig! ze zin krek as de bankpampierkes, die 'k bij den ontvanger zoo veul heb zien liggen. Zeg, Mie, wat steet te lêzen? Wat?’ - en de verblufte Peter bleef Wiege-Mie met den mond wijd open aangapen, toen ze gezeid had dat bankpampierkes van duuzend gulden 't stuk woaren.

De onverwachte ontdekking baarde het brave, doch arme huisgezin geen geringe verwondering.

Marie had den goeden Peter en zijne vrouw, die haar zoo liefderijk hadden opgenomen, niet verhaald, dat op de bu van den verzegelden brief - dien ze trouw tot hare meerderjarig-wording bewaarde - de wieg haar als onverdeeld ei

was aanbevolen. Ze had er niets van willen zeggen, want, al had ze honderdmaal de waarde van die wieg bezeten, d zoude ze het gaarne voor hare verzorging hebben afgestaan.

De aanzienlijke som van drie duizend gulden, die tusschen

[p. 35]

de voering van het wiegekleed was gevonden, bragt den eerlijken Peter in groote verlegenheid: 'Joa' dacht hij bij zich toen de eerste verbazing wat geweken was, 'joa, 'k heb de wieg op 't arfhuus wel deugdelyk en eiges gekocht, en 't g voetstoots. De wieg heurt me toe en dus ook wat in de wieg verborgen was,.... moar....' dacht hij verder, 'moar, as 'l kerel wil blieven, dan mo'k'.... doch - de geldduvel, waarvan domenei zoo dukkels had gesproken, begost 'm nou w roar te bloazen en te hitsen en hij had nog niks gezeid, toen vrouw Janssen 't woord opvatte en zei: 'Mie, nou bi'j d'r uut. Wel dern, woar zu'j noar toe? a'j nou moar niet te gruts bint om bij ons in huus te blieven. Drieduuzend gulden! Janssen bekeek de pampierkes nog 's stuk veur stuk.

Na lang praten en nog eens praten werd eindelijk besloten, om den verzegelden brief, dien Marie nu voor den dag h gehaald, te openen. In dien brief stond vermeld, dat het meisje de voering van het groene kleed over de wieg moest doorzoeken; dat ze dan drieduizend gulden zou vinden, welke som voldoende zou zijn om haar volgend levensgeluk zijde eens braven boerenzoons te bevestigen, en haar liefderijke verzorgers een duurzaam blijk van dankerkentenis bieden.

Dat Peter den geldduvel spoedig overwon, was wel te denken, en dat Marie, hoogst verblijd, echter dadelijk beslot geen de minste aanspraak op het geld te willen maken, was eveneens te verwachten.

Marie dan, bleef bij het echtpaar in huis. Janssen wisselde twee pampierkes tegen klinkende specie en sloot de 'schied eigendom van Wiege-Mie in de 'gloasdere kast.' Voor de andere duuzend gulden kocht hij twee melkbeesten, één p huukske grond. Hij zei en bazuinde 't overal uit, 'dat 't'm best goeng, en dat God 'm boven duuzenden gezêgend had Janssen kreeg drie dagen na Lichtmis 'n oardig dernje dat Mie wier genuumd, en, toen de bruur van vrouw Janssen, ramplesant gediend had, 'n joar loater in 't derp kwiem,

[p. 36]

kreeg ie zin in Wiege-Mie en Wiege-Mie in hum, en nóg 'n joar loater toen wieren z'n poar.

Peter is tot nu toe, wat de afkomst van Marie aangaat, geen haar wijzer geworden dan al de dorppelingen van G., w hij 't laatst Teunis, den kastelein uit de Roskam sprak, wist hij hem op zijn vragen niets anders te antwoorden, dan: 'a'k da's te weten kos kommen, dan zou 'k van schik de erste zundag de beste 'n gulden in 't karkezekske doen.'